

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан філологічного
факультету

Юрій Бідзіля
«01» *листопада*

Юрій БІДЗІЛЯ
2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕДІАЛІНГВІСТИКА

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	06 Журналістика
Спеціальність	061 Журналістика
Освітня програма	Міжнародна журналістика
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «**Медіалінгвістика**» (**Морфологія**) для здобувачів вищої освіти галузі знань **06 Журналістика** спеціальності **061 Журналістика** освітньої програми «**Міжнародна журналістика**».

Розробник: *Гецько Ганна Іванівна*, кандидат філологічних наук, доцент кафедри журналістики ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні **кафедри журналістики**

Протокол № 12 від 30 червня 2025 року

Завідувач кафедри Євген СОЛОМІН

Схвалено науково-методичною комісією **філологічного факультету**

Протокол № 9 від 30 червня 2025 року

Голова науково-методичної комісії Галина ШКУРКО

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 5,5	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 165	2-й	2-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5 самостійної роботи студента – 5	3-й	3-й
	Лекції:	
	40 год.	10 год.
	Практичні (семінарські):	
	–	–
Вид підсумкового контролю: екзамен	Лабораторні:	
	42 год.	14 год.
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	83 год.	141 год.

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Медіалінгвістика» (Морфологія) є сформуванню в студентів цілісне уявлення про структуру, системність і багатство сучасної української мови на морфологічному рівні, ґрунтовно засвоїти ними морфологічні норми, закріпити навички лінгвістичного (морфологічного) аналізу мовних одиниць, сформуванню систематизовані наукові знання про традиційні й нові підходи у класифікації та аналізі морфологічних явищ, сприяти розвиткові і формуванню гармонійної мовної особистості майбутнього журналіста.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі соціальних комунікацій, що передбачає застосування положень і методів соціальнокомунікаційних та інших наук і характеризується невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК08. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Здатність спілкуватися державною мовою.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК03. Здатність створювати медіапродукт.

СК14. Здатність спілкуватися, співпрацювати з релевантними та компетентними експертами, представниками інших галузей, різних соціальних груп тощо з метою виконання журналістських завдань.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Медіалінгвістика» (Морфологія) є опанування таких навчальних дисциплін:

ОК19. Медіалінгвістика (фонетика, фонологія, орфоепія, графіка, орфографія, морфеміка, словотвір);

ОК08. Правописний практикум.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Міжнародна журналістика» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПР):

Програмні результати навчання	Шифр ПР
Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань.	ПР01
Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції на міжнародному рівні.	ПР02
Вільно спілкуватися з професійних питань з представниками медіаспільноти, експертами, спікерами, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, українською мовою	ПР11
Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення.	ПР15

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Медіалінгвістика (Морфологія)**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПР
Здобувач вищої освіти аналізує та коментує власні мовні рішення, спираючись на знання морфологічних норм, медіалінгвістичних закономірностей.	ПР01
Здобувач вищої освіти уміє використовувати набуті теоретичні знання та практичні навички для фахової комунікації, створення інформаційного продукту та проведення інформаційної акції на міжнародному рівні.	ПР02
Здійснює нормативну усну, письмову та електронну професійну комунікацію українською мовою, застосовуючи морфологічні засоби відповідно до вимог медіадискурсу та стандартів журналістської взаємодії з представниками медіаспільноти, експертами й спікерами.	ПР11
Створює грамотні медіатексти визначеного жанру на задану тему, коректно використовуючи морфологічні засоби з урахуванням специфіки каналу поширення та платформи оприлюднення інформації.	ПР15

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни «**Медіалінгвістика (Морфологія)**» є: екзамен, модульна контрольна, поточне оцінювання на заняттях; усна чи письмова відповідь на лабораторному занятті; презентації; виконання тестових завдань; фіксація морфологічних помилок; створення медіатекстів.

Під час вивчення дисципліни використовуються такі *методи*: словесні (лекції, пояснення, навчальні дискусії), візуальні (презентації), проблемно-пошукові (аналіз рольових ситуацій), індуктивні та дедуктивні, інтерактивні (групові проекти, дискусії).

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усна або письмова, що включає: групове та індивідуальне опитування; виконання практичних завдань; презентації; тестування; участь у дискусіях, створення медіатекстів; фіксація морфологічних помилок.

Форма модульного контролю: письмова модульна контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: усний екзамен; підсумкова екзаменаційна оцінка може бути виставлена за поточного оцінювання – за сумою балів, набраних здобувачем на лабораторних заняттях і під час модульної контрольної роботи. Сума балів за всі види робіт визначається в межах 100 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (Модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота								Модульна контроль на робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	40	100
7	7	7	7	8	8	8	8		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (Модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота								Модульна контроль на робота	Сума
T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	40	100
7	7	7	7	8	8	8	8		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Лабораторні заняття	10	60	11	60
Модульний контроль	1	40	1	40
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульний контроль є необхідним елементом модульно-рейтингової технології навчального процесу. Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «Медіалінгвістика» (**Морфологія**) проводиться два рази на семестр, згідно з розкладом модульних контролів. До модульної контрольної роботи допускаються здобувачі, які виконали всі види лабораторних завдань. До початку модульної контрольної роботи студенти мають мати поточні підсумкові бали за лабораторні заняття.

Виконання модульної контрольної роботи передбачає надання відповідей на тести, граматичні завдання та створення медіатексту. Загалом робота складається з 13 завдань: 10 тестів (по 2 бали), двох граматичних завдань (по 5 балів), одне завдання на створення медіатексту (10 балів). Максимальна кількість балів, одержаних під час модульної контрольної роботи, становить 40 балів.

Перескладання підсумкового модульного контролю студентами, які отримали рейтинговий бал за модульний цикл, що відповідає незадовільній оцінці, проводиться не пізніше двох тижнів після атестаційного.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумкове оцінювання здійснюється на основі двох модульних контролів та інших видів робіт, передбачених робочою програмою.

Якщо здобувач у підсумку набрав 60 і більше балів, то іспит може бути виставлений за результатами поточного оцінювання та модульного контролю. Якщо ж він бажає поліпшити свою оцінку, то складає іспит за всією програмою навчальної дисципліни.

Оцінку «відмінно» (90–100, А) заслуговує здобувач, котрий всебічно, системно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом; вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях; засвоїв основну й ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває; вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

Оцінку «добре» (82–89, В) заслуговує здобувач, котрий повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на

практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях; має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування; під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу.

Оцінку «добре» (74–81, C) заслуговує здобувач, котрий у загальному роботу виконав, але відповідає на запитання з певною кількістю помилок; вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність; опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою.

Оцінку «задовільно» (64–73, D) заслуговує здобувач, котрий знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії; виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок; ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою; допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення;

Оцінку «задовільно» (60–63, E) заслуговує здобувач, котрий володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

Оцінку «незадовільно» (35–59, FX) виставляється здобувачеві, котрий виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань;

Оцінку «незадовільно» (0-34, F) виставляється здобувачеві, котрий володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім; допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою; не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи здобувача протягом семестру.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Шкала ECTS	Диференційована шкала	Недиференційована шкала	Мінімальний бал – максимальний бал
A	Відмінно	Зараховано	90–100
B	Добре		82–89
C	Добре		74–81
D	Задовільно		64–73
E	Задовільно		60–63
FX	Незадовільно	Не зараховано	35–59
F	Незадовільно		0–34

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Тема 1. Граматика: основні поняття. Важливість дотримання граматичних норм у професійній діяльності.

Граматика як наука про будову мови. Основні поняття граматики: граматичне значення, граматична форма, граматична категорія. Сучасні підходи до класифікації граматичних категорій. Морфологія як розділ граматики. Основні морфологічні одиниці. Слово як основна одиниця мови та як об'єкт морфології.

Тема 2. Проблема виділення частин мови і принципи їх класифікації.

Проблема поділу слів на частини мови в українському мовознавстві. Найвідоміші гомогенні та гетерогенні класифікації. Одиниці дискусійного граматичного статусу.

Тема 3. Іменник у професійному мовленні. Нормативні аспекти граматичних категорій іменника.

Іменник як центральна частина мови. Лексико-граматичні розряди іменників. Семантична характеристика іменника. Використання власних назв у роботі журналіста.

Тема 4. Нові тенденції у вживанні граматичних форм роду і числа іменників. Особливості значення та функціонування відмінкових форм іменників.

Труднощі визначення роду та числа іменників. Маскулізми і фемінітиви в журналістських текстах. Категорія числа, її значення та засоби вираження. Нові тенденції у варіантності відмінкових закінчень іменників. Помилки у відмінюванні власних назв, зокрема прізвищ, географічних назв.

Тема 5. Словозміна іменників: складні випадки.

Принципи поділу іменників за парадигматичними ознаками на відміни та групи. Групи іменників, що перебувають поза відмінами. Відмінювання іменників *pluralia tantum*. Відмінювання іменників з ознаками прикметникової парадигми.

Тема 6. Прикметник у професійному мовленні. Нормативні аспекти прикметника.

Специфіка категоріального значення, граматичних категорій прикметника, синтаксична роль. Особливості ступенювання прикметників. Повні і короткі форми прикметників у журналістських текстах. Контамінація прикметникового керування. Особливості відмінювання та правопису складних прикметників з другою частиною -лиций. Формальне та функціональне співвідношення між короткими та повними прикметниками в сучасній українській мові.

Тема 7. Норми вживання числівника в професійній діяльності медійника.

Проблема частиномовної природи числівника. Характер сполучуваності числівників з іменниками. Аналіз специфіки парадигм кількісних числівників у сучасній українській літературній мові. Активізація в ЗМІ певних форм різних розрядів числівників.

Тема 8. Займенник у професійному мовленні.

Розряди займенників за значенням, їхні семантико-граматичні особливості. Особливості наголошування займенників. Зауваги щодо вживання деяких займенникових форм. Інтерферентні помилки у вживанні займенників.

Модуль 2.

Тема 9. Дієслово у професійному мовленні. Інфінітив.

Новітні зміни в системі дієслова. Система дієслівних утворень в українській літературній мові. Неозначена форма дієслова (інфінітив): граматичні категорії, синтаксична роль.

Тема 10. Основні способи і засоби вираження категорії способу, стану, часу перехідності / неперехідності у професійному мовленні.

Новітні тенденції у межах категорії виду дієслова. Типи способів дії та роль категорії виду у їхньому вираженні. Основні способи і засоби вираження категорії перехідності / неперехідності. Категорія стану дієслова та її зв'язок із перехідністю / неперехідністю.

Тема № 11. Дієслова з неповною особовою парадигмою. Особливості вираження категорії числа та роду в дієсловах.

Категорії числа та роду дієслова. Дієслова з неповною особовою парадигмою. Безособові дієслова. Поділ дієслів на дієвідміни.

Тема № 12. Використання дієприкметників, дієприслівників, дієслівних форм на -но, -то у професійному мовленні.

Процеси мовного регулювання в межах категорії дієприкметників. Зміни у функціонуванні деяких дієприкметників. Особливості функціонування дієприслівників у мові масмедіа. Дієслівні безособові форми на -но (-ено), -то, особливості їх функціонування в публіцистичному тексті.

Тема № 13. Прислівник у професійному мовленні.

Розрізнення прислівників та однозвучних з ними сполучень іменників з прийменниками, прийменників та часток. Ненормативне ступенювання прислівників. Перехід інших частин мови у прислівник (адвербіалізація).

Тема № 14. Службові частини мови у ЗМІ. Прийменник у професійному мовленні.

Загальна характеристика службових частин мови. Основні підходи до визначення статусу прийменника. Синонімія прийменникових конструкцій у публіцистичному тексті.

Тема № 15. Сполучник у професійному мовленні медійника.

Багатозначність і синонімія сполучників. Сполучники і сполучні слова. Парні сполучники в текстах ЗМІ. Випадки ненормативного вживання сполучників у журналістських текстах.

Тема № 16. Частка у професійному мовленні. Вигук та звуконаслідувальні слова.

Проблема лінгвістичного статусу часток. Частки як засіб комунікативної актуалізації. Особливості вживання часток у журналістських та рекламних текстах. Загальне поняття про вигук. Семантичні різновиди вигуків (емоційно-експресивні, звуконаслідувальні, формули вітання та прощання). Помилки у вживанні вигуків.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна/заочна					
	усього	у тому числі				
		Лекції	Практичні семінарські	Лабораторні	Індивідуальна робота	Самостійна робота
Модуль 1.						
Тема 1. Граматика: основні поняття. Важливість дотримання граматичних норм у професійній діяльності.	9/7	2/2		2/		5/6
Тема 2. Проблема виділення частин мови і принципи їх класифікації.	9/11	2/		2/2		5/9
Тема 3. Іменник у професійному мовленні. Нормативні аспекти граматичних категорій іменника.	9/11	2/2		2/		5/9
Тема 4. Нові тенденції у вживанні граматичних форм роду і числа іменників. Особливості значення та функціонування відмінкових форм іменників.	14/11	4/		4/2		6/9
Тема 5. Словозміна іменників: складні випадки.	9/9	2/		2/		5/9

Тема 6. Прикметник у професійному мовленні. Нормативні аспекти прикметника.	9/11	2/		2/2		5/9
Тема 7. Норми вживання числівника в професійній діяльності медійника.	13/13	4/2		4/2		5/9
Тема 8. Займенник у професійному мовленні.	9/9	2/		2/		5/9
Разом за модуль 1.	81/82	20/6		20/8		41/69
Модуль 2.						
Тема 9. Дієслово у професійному мовленні. Інфінітив.	9/11	2/2		2/		5/9
Тема 10. Основні способи і засоби вираження категорії способу, стану, часу перехідності / неперехідності у професійному мовленні.	14/11	4/		4/2		6/9
Тема 11. Дієслова з неповною особовою парадигмою. Особливості вираження категорії числа та роду в дієсловах.	9/9	2/		2/		5/9
Тема 12. Використання дієприкметників, дієприслівників, дієслівних форм на -но, -то у професійному мовленні.	14/11	4/		4/		6/9
Тема 13. Прислівник у професійному мовленні.	9/11	2/		2/2		5/9
Тема 14. Службові частини мови у ЗМІ. Прийменник у професійному мовленні.	11/13	2/2		4/2		5/9
Тема 15. Сполучник у професійному мовленні медійника.	9/9	2/		2/		5/9
Тема 16. Частка у професійному мовленні. Вигук та звуконаслідувальні слова.	9/8	2/		2/		5/9
Разом за модуль 2	84/83	20/4		22/8		42/72
Разом за семестр	165/165	40/10		42/14		83/141

6.3. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна

1.	Граматика: основні поняття. Важливість дотримання граматичних норм у професійній діяльності.	2	–
2.	Проблема виділення частин мови і принципи їх класифікації.	2	2
3.	Іменник у професійному мовленні. Нормативні аспекти граматичних категорій іменника.	2	–
4.	Нові тенденції у вживанні граматичних форм роду і числа іменників. Особливості значення та функціонування відмінкових форм іменників.	4	2
5.	Словозміна іменників: складні випадки.	2	–
6.	Прикметник у професійному мовленні. Нормативні аспекти прикметника.	2	2
7.	Норми вживання числівника в професійній діяльності медійника.	4	2
8.	Займенник у професійному мовленні.	2	–
9.	Дієслово у професійному мовленні. Інфінітив.	2	–
10.	Основні способи і засоби вираження категорії способу, стану, часу перехідності / неперехідності у професійному мовленні.	4	2
11.	Дієслова з неповною особовою парадигмою. Особливості вираження категорії числа та роду в дієсловах.	2	–
12.	Використання дієприкметників, дієприслівників, дієслівних форм на -но, -то у професійному мовленні.	4	–
13.	Прислівник у професійному мовленні.	2	2
14.	Службові частини мови у ЗМІ. Прийменник у професійному мовленні.	4	2
15.	Сполучник у професійному мовленні медійника.	2	–
16.	Частка у професійному мовленні. Вигук та звуконаслідувальні слова.	2	–
Разом		42	14

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	<p>Дібрати для аналізу три журналістські тексти з різних медіа (на міжнародну тематику), визначити їх жанрову приналежність. Зробити кількісні підрахунки щодо вживання у них самостійних і службових слів. Узагальнити:</p> <ul style="list-style-type: none"> - слова якої частини мови переважають у кожному тексті; - чому саме ці частини мови домінують з огляду на жанр і комунікативну мету? 	5	6

	- як це впливає на сприйняття змісту читачем? У виданні «Українська мова: енциклопедія» (URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0001051) опрацювати лексикографічну статтю <i>граматичне значення і способи його вираження</i> .		
2.	У власному медіатексті (опублікованому чи не опублікованому) на актуальну міжнародну тематику визначити частиномовну приналежність кожного слова. Проаналізувати функціональне навантаження та з'ясувати , які частини мови найчастіше передають новинну інформацію, а які – емоційне оцінювання або коментар.	5	9
3	Створити медіатекст на тему «Євросоюз і Україна». Вжиті у тексті власні назви виписати і провідміняти у всіх відмінкових формах.	5	9
4.	Виявити в онлайн-публікаціях (медіаресурс на вибір студента) морфологічні помилки, пов'язані з неправильним вживанням роду іменників.	6	9
5.	Створити новинну замітку міжнародного характеру або допис для соціальної мережі на актуальну міжнародну проблему, вживаючи іменники <i>singularia tantum</i> у різних відмінкових формах. Із журналу «Український тиждень» виписати у контексті шість іменників з ознаками прикметникової парадигми.	5	9
6.	Написати есе за ключовими словами: <i>Україна, блогер, тематика, тенденції</i> . Усі якісні прикметники, які буде вжито в тексті, підкреслити . Три прикметники (якісний, відносний, присвійний) розібрати за схемою морфологічного розбору.	5	9
7.	З поданого уривку виписати числівники (словами, не змінюючи відмінкову форму). Визначити їх тип за значенням, будовою, відмінок та функціональне навантаження. <i>За останні півтора року кількість новин про Україну в найпопулярніших ЗМІ анексованого Криму скоротилася втричі, повідомили в Інститут масової інформації. Вказано, що у квітні 2019 року таких новин було 155, а в жовтні 2020 – 57. Дослідження проводили в період з 26 по 30 жовтня.</i>	5	9
8.	У запропонованому уривку визначити розряд та відмінок займенників. <i>Коли в мене виникають запитання щодо мови (адже мова – наше все), насамперед за порадою я зазвичай звертаюся до молодшої (це важлива відмінність) письменниці Катерини Бабкіної. Це вона відкрила мені багатство слова «обабіч», яке я використав як назву виставки Віктора Маруценка й Марка Невілла за додаткової участі молодого (це важлива відмінність) митця Саші Курмаза. Цього разу словом, яке не давало мені спокою, виявився неологізм «молодвіж». Я надіслав Каті</i>	5	9

	<p>короткого листа із запитанням, як його слід розуміти. Відповідь отримав одразу: «Молодвіж – це організований рух молоді. Заходи, молодіжний парламент, оце всьо. Такі цивільніші й формальніші речі, не бухання в під'їзді й не рейв-вечірки». «А слово «двіж» не є частиною російського слова «движение»? – запитав я.</p> <p>«Є, але так кажуть і в Україні. Двіж – це певний процес або розвага. Підлітки сказали б «двіж» і на вечірку, і на змагання. Це сленгове слово з російським корінням, а фраза на зразок «Що це за двіж там за рогом?» може бути і про корок на дорозі, і про мітинг». Я зрозумів, що «молодвіж» – слово-паспарту, яке можна вжити в багатьох контекстах, а отже, не вважатимемо за надмірне надужиття, якщо використаю його як назву моєї сьогоднішньої статті. Хтозна, може, у ньому приховано глибший сенс?</p> <p>Обміркувати: Як зміна займенників впливає на нейтральність, об'єктивність та довіру до тексту? Чи є випадки, коли використання особових займенників може бути недоречним у міжнародному контексті?</p>		
9.	Обрати один новинний текст українського ЗМІ (на вибір студента) та адаптувати його для міжнародної аудиторії. Пояснити: які морфологічні трансформації ви застосували; як вони впливають на зрозумілість і нейтральність повідомлення.	5	9
10.	Виявити у сучасних українських журналістських текстах 5 випадків, коли один спосіб дієслів вживається у значенні іншого.	6	9
11.	Створити і записати усний коментар (1–2 хв) до міжнародної події для медіа, звернувши увагу на нормативність морфологічних форм.	5	9
12.	Виявити у сучасних медіатекстах десять випадків аномативного вживання дієприслівникових та дієприкметникових зворотів.	6	9
13.	Із журналу «Український тиждень» проаналізувати одну публікацію (на вибір), звертаючи увагу на вживання прислівників. Прокоментувати їх правопис, наголошування, походження.	5	9
14.	Виявити приклади калькованого вживання прийменників (під впливом англійської або інших мов) у медіатекстах. Запропонувати нормативний український варіант.	5	9
15.	Знайти в журналістських текстах на міжнародну тематику приклади речень зі сполучниками <i>а, але, проте, зате, однак</i> , які змінюють оцінність повідомлення. Проаналізувати їхню роль у формуванні медіаакцентів.	5	9
16.	Виписати з медіатекстів (видання «Український тиждень», «Українська правда», «ББС. Україна») по п'ять речень з	5	9

	частками, у яких вони виконують словотворчу, формотворчу, фразотворчу функції.		
		Разом	83
			141

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Обладнання: персональний ноутбук, медіапроектор, підручники, навчальні посібники, мовознавчі та журналістикознавчі словники; комп'ютерне обладнання навчального ТРЦ та кабінету мультимедійної платформи «Media Vista» (<https://mediavista.com.ua/about-us>).

Програмне забезпечення: сервіси та послуги «Google», «Microsoft Office» (Word, PowerPoint), Сайт відділення журналістики (<https://mediadep.uzhnu.edu.ua/>), сайт «Media Vista» (<https://mediavista.com.ua/>).

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Гецько Г.І. Медіалінгвістика. Морфологія: короткий конспект лекцій (для студентів відділення журналістики). Ужгород: ФОП Сабов А.М., 2022. 115 с.
2. Гецько Г.І. Медіалінгвістика. Морфологія: методичні розробки до лабораторних занять для студентів відділення журналістики філологічного факультету. Ужгород: ФОП Сабов А.М., 2022. 34 с.
3. Алексієнко Л.А. Морфологія сучасної української мови: навч. посібник. Київ, 2014. 675 с.
4. Бойко В.М. Граматика української мови: морфеміка, словотвір, морфологія : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2014. 246 с.
5. Вихованець І., Городенська К. Теоретична морфологія української мови: Академ. граматики укр. мови. Київ: Унів. вид-во «Пульсари», 2004. 400 с.
6. Горпинич В.О. Морфологія української мови: підр. для студ. вищ. навч. заклад. Київ: ВЦ «Академія», 2004. 336 с.
7. Граматика сучасної української мови. Морфологія [автори: І.Р. Вихованець, К.Г. Городенська, А.П. Загнітко, С.О. Соколова; за ред. К.Г. Городенської. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. 752 с.
8. Загнітко А.П. Теоретична граматики сучасної української мови. Морфологія. Синтаксис. Донецьк: БАО, 2011. 992 с.
9. Караман С.О. Сучасна українська літературна мова: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / О.С. Караман, О.В. Караман, М.Я. Плющ [та ін.]; за ред. С.О. Карамана. Київ: Літера ЛДТ, 2011. 560 с.
10. Соколова С. Граматика сучасної української мови. Морфологія. Київ, 2017. 7252 с.
11. Сучасна українська мова. Морфологія: підручник / за ред. А.К. Мойсієнка; Київський національний університет ім. Т.Г. Шевченка. Київ: Знання, 2013. 524 с.

12. Шабат-Савка С.Т., Агафонова А.М. Морфологія: іменні частини: навч.-метод. посібник. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2018. 236 с.
13. Шеремета Н.П. Українська мова в ЗМІ: навч.-метод. посібник. Кам'янець-Подільський, 2015. 188 с.

Допоміжна література

14. Авдєєва С. Вплив морфологічних категорій на парадигматику іменника. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені М. Коцюбинського*: Зб. наук. праць. Вип. 2. Вінниця, 2000. С. 32–36.
15. Арполенко Г.П., Городенська К.Г., Щербатюк Г.Х. Числівник української мови. Київ: Наук. думка, 1980. 242 с.
16. Безпояско О.К., Городенська К.Г., Русанівський В.М. Граматика української мови: Морфологія. Київ: Либідь, 1993. 336 с.
17. Безпояско О.К. Іменні граматичні категорії. Київ: Наук. думка, 1991. 171 с.
18. Бондаренко Л. В. Транспонований потенціал віддієслівних часток. Південний архів. *Філологічні науки*: зб. наук. пр. Вип. XXI. Херсон: Видавництво ХДУ, 2003. С. 71–75.
19. Весельська Г.С. Нові явища у функціонально-стилістичному вживанні протиставних сполучників в українській літературній мові кінця ХХ – початку ХХІ століть. *Українська мова*, 2011. №1. С. 36–43.
20. Вихованець І.Р. Дві версії про місцевий відмінок. *Мовознавство*. 1994. № 1. С. 25–30.
21. Вихованець І.Р. Морфологічні і семантичні відмінки. *Функціонально-когнітивні вияви граматичних структур*: Зб. наук. праць. Київ: 1998. С. 13-17.
22. Вихованець І.Р. Прийменникова система української мови. Київ: Наук. думка, 1980. 286 с.
23. Вихованець І.Р. Принципи категорійної граматики української мови. III Міжнародний конгрес українців (26–29 серпня 1996 р.). *Мовознавство*. Харків, 1996. С. 177–181.
24. Вихованець І.Р. Синтаксис знахідного відмінка в сучасній українській літературній мові. Київ: Наук. думка, 1971. 120 с.
25. Вихованець І.Р. Українська відмінкова система у функціонально-категорійному вимірі (Спроба перекласифікації відмінків). *Наукові записки Кіровоградського педагогічного університету імені Володимира Винниченка*. Кіровоград, 2001. Вип. 31. Серія: Філологічні науки (мовознавство). С. 13–16.
26. Вихованець І.Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті. Київ, 1988. 256 с.
27. Глібчук Н.М., Добосевич У. Б. Сучасна українська мова. Морфологія. Практикум: навч. посіб. Київ: Знання, 2009. 486 с.
28. Городенська К. Сполучники сучасної української мови: монографія. Київ: Видавничий дім Дмитра Бугаро, 2010. 208 с.
29. Гуйванюк Н.В., Кардашук О.В., Кульбабська О.В. Українська мова. Схеми, таблиці, тести: навчальний посібник. Львів: Світ, 2005. 304 с.
30. Джочка І., Ципердюк О. Сучасна українська літературна мова. Практична морфологія. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2012. 588 с.

31. Загнітко А.П. Категорія істоти / неістоти: семантика і структура. Південний архів. *Філологічні науки*: Збірник наукових праць. Випуск XIV. Херсон: Айлант, 2002. С. 150–154.
32. Загнітко А.П. Морфологічні категорії іменника в синтагматиці і парадигматиці. Київ: НМК ВО, 1989. 63 с.
33. Загнітко А.П. Система і структура морфологічних категорій сучасної української мови (проблеми теорії). Київ: Інститут системних досліджень освіти, 1993. 343 с.
34. Загнітко А.П. Сучасні лінгвістичні теорії: монографія. Вид. 2-ге випр. і доп. Донецьк: ДонНУ, 2007. 219 с.
35. Захлюпана Н.М., Кузьма І.Т., Кутня Г.В. Морфологія: навчально-методичний посібник. Львів, 2009. 120 с.
36. Кагало О. Парні сполучники української мови: формування та особливості вживання. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія: «Лінгвістика». Вип.17. С. 34–38.
37. Караман С., Караман О., Плющ М. Сучасна українська літературна мова: навчальний посібник. Київ: Літера ЛТД, 2011. 560 с.
38. Костусяк Н.М. Категорія ступенів порівняння прикметників і прислівників. Луцьк, 2001. 219 с.
39. Кучеренко І.К. Категорія відмінка в сучасній українській мові. Львів: Вид-во Львів. ун-ту, 1961. 52 с.
40. Куц Н. Прийменник: основні підходи вивчення, лексико-граматичні ознаки, перспективи дослідження. *Лінгвістичні студії*: зб. наук. праць. Вип. 14. Донецьк: ДонНУ, 2006. С. 90–95.
41. Медіалінгвістика : Словник термінів і понять / Л.І. Шевченко, Д.В. Дергач, Д.Ю Сизонов / За ред. проф. Л.І. Шевченко. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2013. 240 с.
42. Мелашенко Ю.Б. Предикативні форми на -но, -то у лінгвістичній термінології. *Українська термінологія і сучасність*: зб. наук. праць. Київ: КНЕУ, 2001. Вип. 4. С. 261–264.
43. Микитюк О.Р. Формування української граматичної термінології. *Дослідження з лексикології і граматики української мови*: зб. наук. пр. за ред. проф. А.М. Поповського. Дніпропетровськ: Вид-во Дніпропетровського нац. ун-ту, 2011. Вип. 10. С. 176–183.
44. Мойсієнко А.К., Плющ М.Я. Сучасна українська літературна мова: Морфологія. Синтаксис: підручник. Київ: Знання, 2010. 374 с.
45. Наконечна Л.Б. Семантико-функціональна транспозиція часових форм дієслова в поліпредикативних структурах сучасної української мови: автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.01. Івано-Франківськ, 2008. 20 с.
46. Ніколашина Т. Порівняльно-уподібнювальні прислівники синтаксичного ступеня адвербіалізації у сучасній українській літературній мові. *Наукові записки*. Вип. 31. Серія: Філологічні науки (мовознавство). Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка, 2001. С. 118–120.
47. Ожоган В. Займенникові слова у граматичній структурі сучасної української мови. Київ, 1997. 230 с.
48. Олійник О.Б., Шинкарук В.Д., Гребницький Г.М. Граматика української мови: навч. посібник. Київ: Кондор, 2007. 544 с.
49. Омельчук С.А. Навчання морфології української мови на засадах дослідницького підходу: теорія і практика: монографія. Київ: Генеза, 2014. 368 с.

50. Педченко С.О. Модальні частки в сучасному лінгвістичному витлумаченні. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова*. Серія 10. Проблеми граматики і лексикології української мови: Вип. 4. Київ: НПУ, 2008. С. 37–40.
51. Піддубська І. Реалізація периферійного значення форм умовного способу. *Лінгвістичні студії*: зб. наук. праць. Вип. 7. Донецьк: ДонНУ, 2001. С. 51–56.
52. Плющ М.Я. Граматика української мови: У 2 ч. Ч. 1. Морфеміка. Словотвір. Морфологія: Підручник. Київ: Вища шк., 2005. 286 с.
53. Стадній А.С. Нові конотативні значення дієслів у сучасній українській літературній мові (на матеріалі засобів масової інформації). Вінниця: ВНТУ, 2014. 132 с.
54. Сучасна українська мова / за ред. О.Д. Пономарева. Київ: Либідь, 2001. 400 с.
55. Фурса В. Новітні тенденції родового розмежування іншомовних невідмінюваних іменників. *Дивослово*. 2014. № 9. С. 41–43.
56. Христіанінова Р.О. Рід як класифікуюча категорія іменника. *Актуальні проблеми слов'янської філології*: Міжвуз. зб. наук. статей «Лінгвістика і літературознавство». Вип. УІІІ. Київ: Знання України, 2003. С. 128–135.
57. Чолкан В. До питання про морфологічний статус частки. *Південний архів. Філологічні науки*: збірник наукових праць. Вип. 14. Херсон: Айлант, 2002. С. 194–196.
58. Шванюк В.М. Збірні іменники у морфологічній системі сучасної української літературної мови. *Науковий вісник Ізмаїльського держ. пед. інституту*. Вип. 1. Ізмаїл, 1997. С. 86–89.
59. Шевельов Ю. З проблематики формування українського числівника як частини мови. *Третій Міжнародний конгрес україністів*. Харків, 1996. С. 94–98.
60. Шевченко Л.І. Медіалінгвістика в сучасній Україні: аналіз ситуації. *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*. 2013. Вип. 26. С. 3–12.
61. Шкурятяна Н.Г., Шевчук С.В. Сучасна українська літературна мова: Модульний курс: Навч. посіб. Київ: Арій, 2010. 824 с.
62. Юносова В.О. Варіантність відмінкових закінчень іменників у сучасній українській літературній мові. Київ: Знання України, 2003. 125 с.
63. Ярошевич І. Дієприкметник і дієприслівник в українській мові: поняттєво-термінологічний аспект. *Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка»*. Серія «Проблеми української термінології». 2010. № 676. С. 86–89.
64. Ярошевич І. Становлення й кодифікація української морфологічної термінології. *Українська мова*. 2010. № 3. С. 44–54.
65. Яцимірська М.Г. Культура мови журналіста. Навч. посібник. 2-ге вид. Львів: ПАІС, 2017. 168 с.
66. Яцимірська М. Культура фахової мови журналіста. Львів: ПАІС, 2004. 332 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

67. Електронна бібліотека Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: <http://journalib.univ.kiev.ua/>
68. Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаника. URL: <https://www.lsl.lviv.ua/index.php/uk/golovna2/>
69. Наукова бібліотека Ужгородського національного університету. URL: <https://www.lib.uzhnu.edu.ua/>
70. Національна бібліотека України ім. В. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
71. Словник українських прийменникових колокацій. URL: http://www.mova.info/sl_spol.aspx.

72. Словник української мови: в 11-ти томах. URL: <https://sum.in.ua/>

73. Словник української мови: у 20-ти томах. URL: <https://sum20ua.com/?wordid=0&page=0>